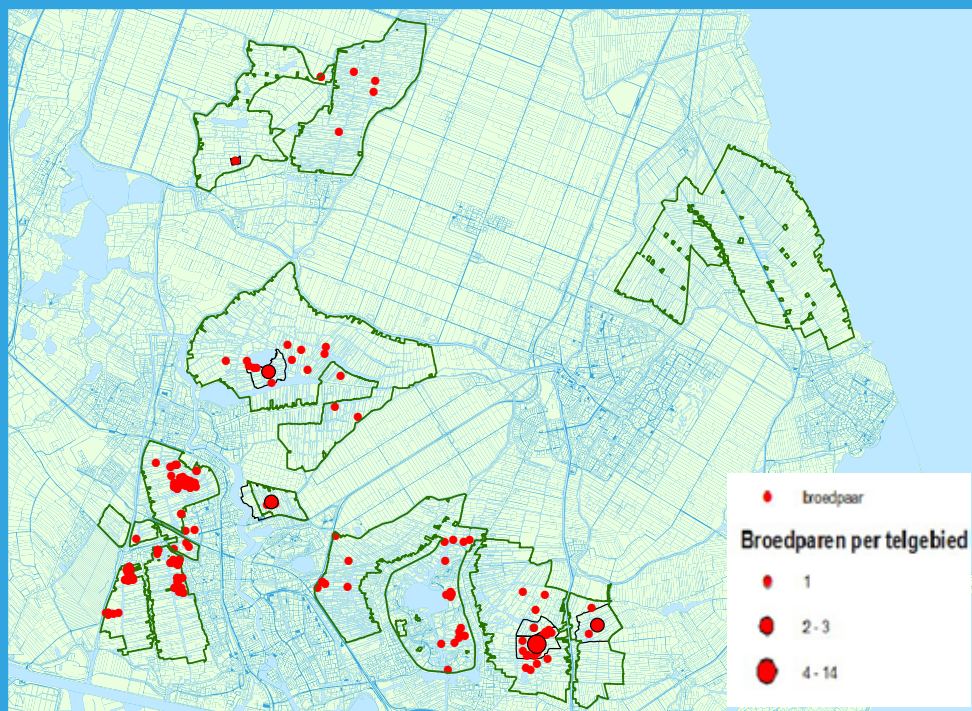

A292 - SNOR

Vogelrichtlijn

De Snor is niet opgenomen in Bijlage 1 van de Vogelrichtlijn en speelt daardoor geen rol bij de aanwijzing van Natura 2000 gebieden. Snor kan bij de begrenzing van een gebied wel als begrenzingssoort worden aangewezen. Als broedvogel is dit het geval voor het Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske. In de overige Natura 2000 gebieden is de soort geen begrenzingsoort.

Broedlocaties van Snor in de Natura 2000 gebieden, periode 2003-2014

Broed- en foerageerbiotoop

Net als de Roerdomp, is ook de Snor een schaarse en kritische soort die een voorkeur heeft voor uitgestrekte rietvegetaties in moerasgebieden. Vooral natte overjarige rietvegetaties met waterriet, lisdoddes en hoge zeggensoorten (Oeverzegge) hebben de voorkeur. Ook grienden, opspuitterreinen en broekbossen behoren tot het broedbiotoop.

Snor nestelt in nat overjarig rietland met een kniklaag of een onderlaag van zeggen of varens. De soort is gebonden aan vochtige periodiek geïnundeerde rietlanden. In deze vegetatielaag wordt tevens gevoerageerd op onder andere insecten en slakken. Ondiepe waterzones, bijvoorbeeld onder water staande terreindelen in de winter en voorjaar, bieden voor Snor een hoog voedselaanbod met weekdieren. Geïsoleerde struikjes zijn erg belangrijk; hierin vindt de Snor zijn zangposten.

Beheer

Net als voor Roerdomp bestaan de bedreigingen voor Snor uit een intensief maaibeheer of het uitblijven van beheer, waardoor bosvorming optreedt. Begrazing zorgt voor versnippering en verruiging, waardoor het biotoop op termijn ongeschikt wordt. Geschikt zijn maatregelen als het minder frequent maaien, de oeverzones laten verlanden en het toelaten van een meer natuurlijk peilbeheer. In gebieden die vatbaar zijn voor kieming van bomen (wilgen, elzen), kan gefaseerd maaien tot versnelde vestiging van bomen leiden. In dit soort situaties is plaggen tot 20-40cm onder de waterlijn en/of het

handmatig verwijderen van boompjes (een enkeling eventueel laten staan voor de zangposten) een beter alternatief.

Interessant zijn ook de ontwikkelingen in de Polder Westzaan. Door het laten vermoerassen van onderbemalen of laaggelegen weilanden, hebben zich hier rietlanden ontwikkeld met droog en nat riet. Afgewisseld met sloten, kleine plasjes in weilanden en smalle rietoevers, vormt dit gezien de stijgende aantallen broedgevallen een gunstig biotoop.

Aantallen en verspreiding

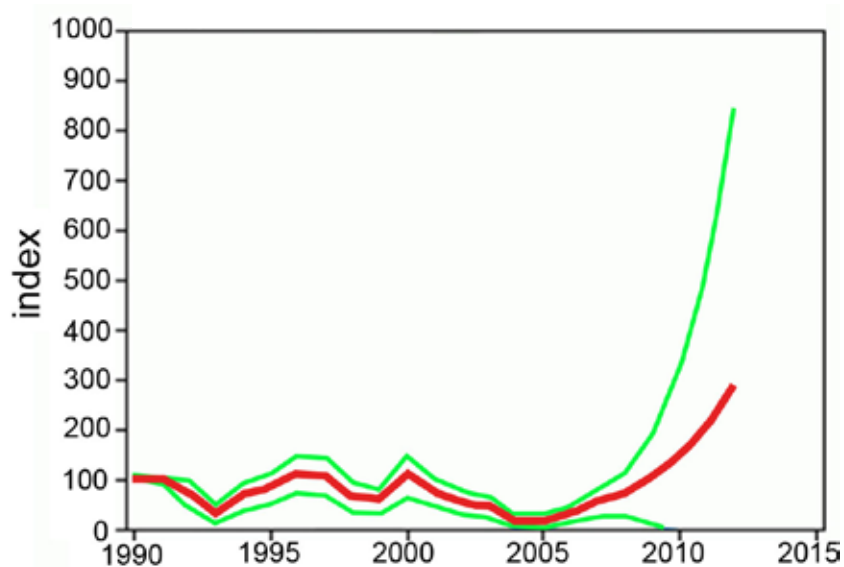
Met uitzondering van Polder Zeevang komt de Snor als broedvogel in alle Natura 2000 gebieden voor. In gebieden waar vooral kleine, verspreide rietpercelen voorkomen zijn de aantallen gering, zoals in de Eilandspolder en het Wormer- en Jisperveld. Daar waar grotere rietvelden zijn, van 2-5 ha, afgewisseld met sloten, petgaten of natte plekken in het rietland, is de dichtheid hoger. De belangrijkste broedgebieden komen daarom voor in het Guisveld (inclusief 'De Lus'), Ilperveld en 't Twiske. In het laatste Natura 2000 gebied zijn de aantallen bijna verdubbeld ten opzichte van 1990.

Natura 2000 gebied	Status binnen de aanwijzing	Instandhoudingsdoelstelling (broedparen)	Broedparen	Trend sinds 2004*	Instandhoudingsdoelstelling
Eilandspolder			2004: 1 2009: 2 2011: 1	0	
Wormer- en Jisperveld en Kalverpolder			2004: 4 2007: 5 2010: 6 2011: 5	0	
Polder Westzaan			2001: 3 2004: 28 2013: 41	+	
Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	Begrenzingssoort	50	2000: 12 2009: 10 2011: 17	?	voldoet niet
Polder Zeevang			2009: 0		

* 0 stabiel, + matige significante toename van <5% per jaar

Bron: NDFF, Staatsbosbeheer

Aantalsontwikkeling Snor in Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske.

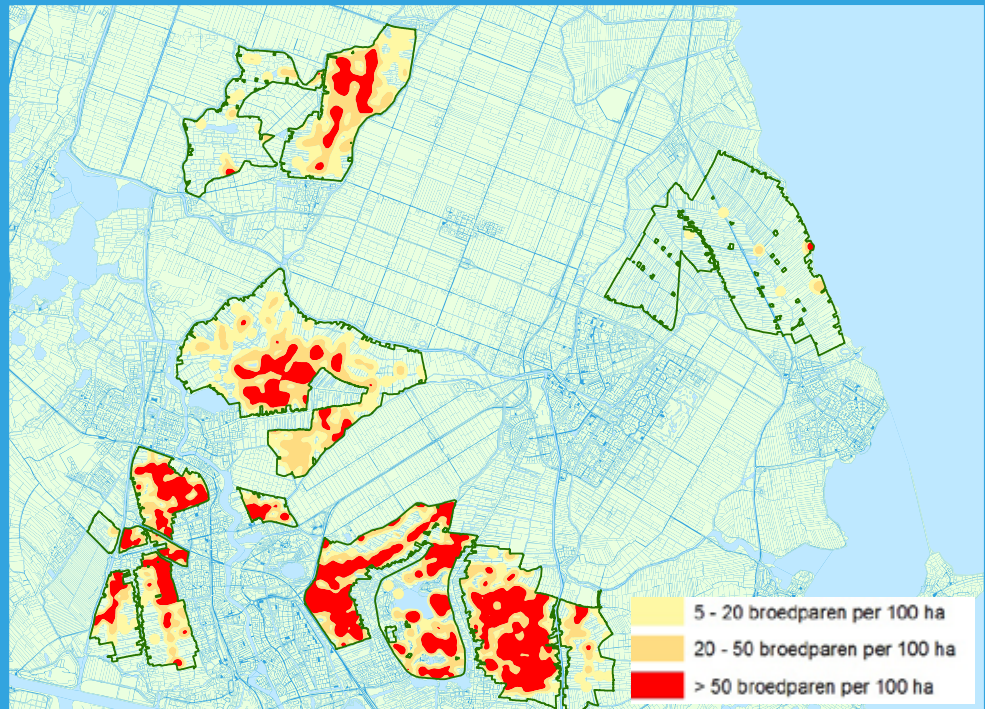

Bron: © Netwerk Ecologische Monitoring (SOVON, CBS)

A295 - RIETZANGER

Vogelrichtlijn

Rietzanger is niet opgenomen in Bijlage 1 van de Vogelrichtlijn en speelt geen rol bij de aanwijzing van gebieden. Bij de begrenzing van een Natura 2000 gebied kan de soort wel als begrenzingssoort worden meegewogen. Als broedvogel is dit het geval voor het Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske, de Eilandspolder en het Wormer-Jisperveld & Kalverpolder. In Polder Zeevang en de Polder Westzaan is de soort geen begrenzingssoort, alhoewel in het laatstgenoemde gebied (Habitat-richtlijngebied) hoge broeddichtheden voorkomen.

Relatieve broeddichtheden van Rietzanger in de Natura 2000 gebieden in 2006-2014

Broed- en foerageerbiotoop

De Rietzanger broedt vooral in overjarige, droge tot vochtige moerasgebieden. Het biotoop en de schaal van de broedgebieden is zeer gevarieerd. Kleine overjarige rietlandjes die niet veel groter zijn dan 50-100m² zijn als broedlocatie vaak voldoende. Grote aantallen kunnen worden aangetroffen in rietpercelen van 2-5 ha. Het broedbiotoop bestaat uit droge moerasgebieden met veruigd overjarig riet en struikopslag, rietzomen en zoomvormende ruigten langs meren en brede vaarten, open plekken en rietoevers van broekbossen. Ook verlaten en met riet dichtgegroeide graslanden vormen een goed broedbiotoop. In laagveenmoerassen is een voorkeur aanwezig voor drogere delen. Het nest wordt vlak boven de grond gebouwd, in de kniklaag van overjarig riet, zeggen, gras, hoge kruiden en struikgewas. De Rietzanger foerageert met name in rietland, kruidenrijk grasland, ruigtezones en houtopslag.

Beheer

Rietzanger is afhankelijk van overjarig riet. Een jaarlijks maaibeheer, waarbij het moerasoppervlak in zijn geheel wordt gemaaid, is daarom ongunstig. In gebieden waar overjarige rietzomen ten behoeve van het weidevogelbeheer weer worden gemaaid, kunnen de aantallen snel afnemen.

Natuurlijk peilbeheer, verlanding van oeverzones, ondiepe sloten, vermoerassing van graslanden, en minder frequent maaien leiden tot gunstige en veelal duurzame biotopen. Lokaal kan soms snel bosvorming

optreden, waardoor bij het uitblijven van beheer het rietland vanwege verbossing snel ongeschikt wordt als broedlocatie. Dit soort situaties komt vooral in droge ruigten voor, of op locaties waar braam aanwezig is. Ook in verlaten overgangsvelden (veenmosrietland, koekoeksbloemrietland), treedt bij afwezigheid van beheer veelal een snelle bosvorming op. Gefaseerd maaien (elk jaar 20-30%) of afplaggen kan dit verhinderen. Dichte rietvelden zijn daarentegen voor bomen moeilijk te koloniseren. In de kruidlaag komen dan geen kiemplanten of jonge bomen of bramen voor. In dit soort situaties kan maaien het beste achterwege blijven. Af en toe een veldinspectie op boomvorming is gewoonlijk voldoende om een indruk te krijgen van de beste beheervorm: gefaseerd maaien, plaggen, nietsdoen of boompjes trekken. De volgende vuistregels kunnen gehanteerd worden:

- 1 Geen jonge bomen in de rietondergroei aanwezig: niets doen
- 2 idem, hier en daar boomopslag: bomen handmatig verwijderen
- 3 Veel jonge bomen op een klein oppervlak aanwezig, veelal zijn dit verlaten veenmosrietlanden: de locatie (gefaseerd) maaien of plaggen
- 4 Op veel plekken komen jonge boompjes voor: gefaseerd maaien of afplaggen
- 5 Sterke braamontwikkeling: branden in de winter of afplaggen
- 6 Hier en daar oudere schietwilgen, elzen, vlier of berken: bomen en stobben verwijderen; delen met veel opslag gefaseerd maaien of plaggen.

Natura 2000 gebied	Status binnen de aanwijzing	Instandhoudingsdoelstelling (broedparen)	Broedparen	Trend sinds 2004**	Instandhoudingsdoel
Eilandspolder	begrenzingssoort	230	1996: 140 2009: 217 2013*: 149	o	voldoet niet
Wormer- en Jisperveld en Kalverpolder	begrenzingssoort	480	2000: 347 2007: 423 2010: 441 2013: 334	+	voldoet niet
Polder Westzaan	geen	geen	2001: 367 2004: 451 2013: 353	++	nvt
Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske	begrenzingssoort	800	2000: 937 2004*: 269 2013*: 185	?	?
Polder Zeevang	geen		1999: 8 2007: 12	o	nvt

*onvolledige telling

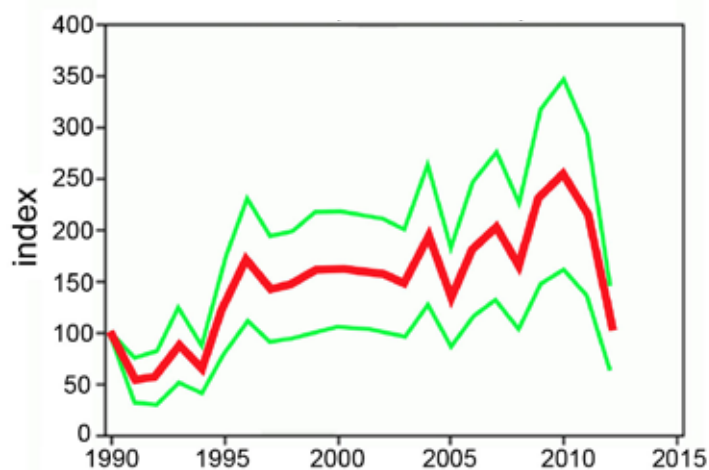
** o stabiel, + matige significante toename van <5% per jaar, ++ sterke significante toename van >5% per jaar, ? Onzeker, geen betrouwbare trendindicatie mogelijk

Bron: Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten

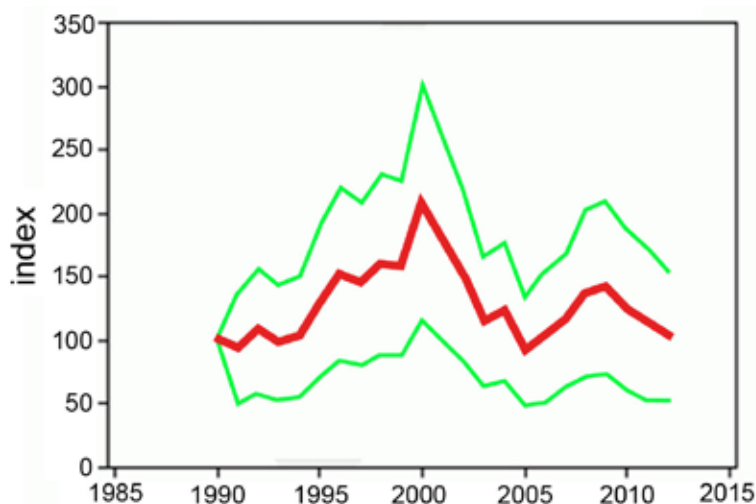
Aantallen en verspreiding

Rietzanger is een algemene broedvogel in de Natura 2000 gebieden, met uitzondering van Polder Zeevang. De aantallen zijn direct gerelateerd aan het oppervlak overjarig rietland. De grootste aantallen worden gevonden in het Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske, hier komt ook het grootste oppervlak aan rietland voor. Voorts komen substantiële aantallen in de Polder Westzaan en het Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder voor. Het minst van betekenis is Polder Zeevang, waar maar weinig rietoppervlak voorkomt. Rietzanger lijkt een licht negatieve trend te vertonen.

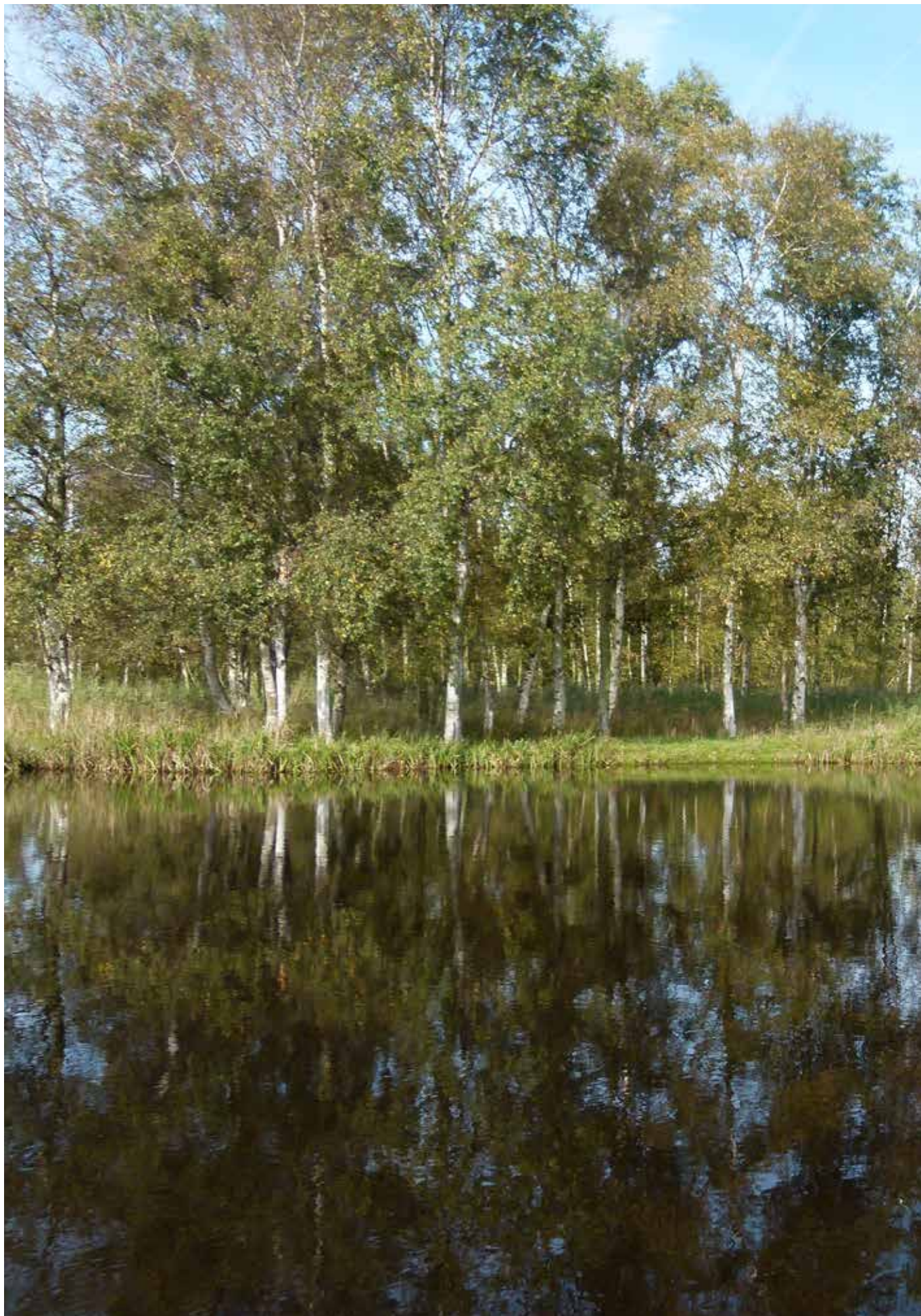
Aantalsontwikkeling Rietzanger in Wormer- en Jisperveld & Kalverpolder

Aantalsontwikkeling Rietzanger in Ilperveld, Oostzanerveld, Twiske en Varkensland

Bron: © Netwerk Ecologische Monitoring (SOVON, CBS)

Berkenbos (foto: F. de Waart)